

Statenmededeling

Onderwerp

Stand van zaken ondersteunende maatregelen transitie veehouderij

Datum

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De voortgang van de ondersteunende maatregelen transitie veehouderij.

Aanleiding

Bij het besluit van 8 juli jl., "Tweede wijzigingsverordening Verordening natuurbescherming Noord-Brabant - Versnelling transitie veehouderij", zijn er voorstellen voor ondersteunende maatregelen voor veehouders op hoofdlijnen geduid. Met de [Statenmededeling](#) van 10 oktober 2017 (documentnummer PS:4262725) bent u op de hoogte gebracht van het definitieve uitvoeringsprogramma. Dit met als doel een versnelling te geven aan de transitie binnen de veehouderij. Met de [Statenmededeling](#) van 11 juni 2018 (documentnummer PS:4370889) bent u vooruitlopend op een informerende themabijeenkomst, d.d. 29 juni 2018, voor het eerst op de hoogte gebracht van de voortgang van alle maatregelen. Met de [Statenmededeling](#) van 4 december 2018 (documentnummer PS:4450460) bent u voor de 2^e keer op de hoogte gebracht van de halfjaarlijkse voortgang van alle maatregelen.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten hebben op [10 oktober 2017](#) het pakket aan ondersteunende maatregelen definitief vastgesteld. Bij de begrotingsbehandeling op 10 november 2017 zijn de middelen vrijgemaakt voor de uitvoering daarvan. In het kader van het kunnen uitoefenen van de controlerende rol door Provinciale Staten wordt u geïnformeerd over de voortgang van alle ondersteunende maatregelen.

Kernboodschap

1. Veehouders beginnen de weg naar de verschillende maatregelen te vinden.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Ondersteunende maatregel	Ambitie 2018-2021	Stand februari 2019
Taskforce innovatieve stallen	5 showcasussen	40 stalconcepten in ontwikkeling
Subsidieregeling validatiemetingen		3 aanvragen; 1 beschikking en 1 afwijzing
Subsidieregeling firstmovers	100 bedrijven	14 aanvragen
Faciliteren fysieke ontwikkeling innovatieve stalsystemen	10 participaties	3 participaties
Jonge veehouderijregeling	50 deelnemers	28 aanvragen
Regeling dierenwelzijn	30 deelnemers	0 aanvragen
Verstrekken van achtergestelde leningen	80 leningen	0 aanvragen
bouwen van ondersteuningsnetwerken	4 pilots 500 intakes veehouders	12 gemeenten operationeel ± 200 intakes
Vouchers omschakelen en stoppen	375 gesprekken	101 deelnemers
Natuurinclusieve landbouw	35 deelnemers	± 20 geïnteresseerden
Van werk naar werk	40 veehouders begeleid	15 aanmeldingen
Collectieve asbest en slooppleinen	8 asbest & slooppleinen	6 in voorbereiding
Stal er af zon er op		18 intakegesprekken

Regelingen innovatieve stallen

Er zijn 40 [nieuwe](#) stalconcepten in ontwikkeling. Bij enkele concepten zoals de projecten '[Vleeskalveren](#)', [KDV](#), en het '[Het Familievarken](#)' participeert de provincie ook financieel. Voor de regeling '[Validatiemetingen](#)' zijn drie aanvragen ingediend waarvan één beschikt. De overige twee zijn in behandeling.

De regeling [Firstmovers](#) is onlangs verlengd tot en met 31 januari 2020. In januari 2019 zijn twee nieuwe stalsystemen voor melkvee en jongvee beschikbaar gekomen. Mede daardoor zijn er, tot en met 11 februari 2019, 42 aanvragen ingediend voor de aanpassing van melkvee- en jongveestallen. Allen zijn nog in behandeling. 28 daarvan zijn aangevraagd door jonge veehouders (zie hieronder). Door de overige 14 aanvragen wordt voor één stalsysteem (V3 Groove vloer) het plafond van maximaal 5 aanvragen, met één aanvraag, overschreden.

Ondersteuning jonge veehouders

Via de jonge landbouwer regeling hebben 28 veehouders zich aangemeld voor de '[Firstmoversregeling](#)'. Het betreffen allemaal melkveehouders. Het plafond voor de categorie 'jonge melkveehouders' is hiermee bereikt. Jonge melkveehouders kunnen dus geen gebruik meer maken van deze regeling.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Jonge veehouders worden gestimuleerd gebruik te maken van Europese middelen, specifiek in relatie tot stalmaatregelen. Evenals in 2018 investeren we ook in 2019 in het communiceren en het faciliteren van zogenaamde [POP3-aanvragen](#). Dit in nauwe samenwerking met het [BAJK](#). Dit heeft in 2018 geleid tot 36 aanvragen m.b.t. de aanleg van emissie-arme vloeren. Dit is substantieel meer dan in 2017. Voor 2019 staat de teller op 92 aanvragen voor emissie-arme vloeren. Het beschikbare subsidieplafond voor JOLA/POP3 is hierdoor ruimschoots overtekent.

Stalderen

In totaal zijn er 16 aanvragen voor een voorlopig [stalderingsbewijs](#) ingediend. Hiervan zijn er twee afgewezen en twee aanvragen nog in behandeling. Van de 12 verleende bewijzen zijn er inmiddels 4 definitief. In totaal is er 12.154 m² staloppervlakte uitgebreid wat betekent dat er 13.373 m² aan staloppervlakte is herbestemd (6.237 m²) of gesloopt (7.136 m²). Bij het stalderingsloket komen veel vragen over staldering binnen (ca. 20 per week). Meeste vragen zijn afkomstig van ondernemers die overwegen te stoppen, met de vraag of ze aan de voorwaarden voldoen. Voor deze ondernemers worden "voortoetsen" uitgevoerd. Met deze voortoets heeft de ondernemer zekerheid (niet formeel) of de stallen in aanmerking komen voor staldering. Het aanbod kant groeit gestaag. We zien beperkt vraag naar vierkante meters voor een uitbreiding. Dit heeft waarschijnlijk meerdere oorzaken. Veel veehouders zitten nog in het proces van beslissen over hun toekomst, waarbij ook diverse externe factoren een rol spelen zoals de regeling rondom de warme sanering van de varkenshouderij, de komst van nieuwe stalsystemen en de lopende rechtszaken die POV en ZLTO hebben aangespannen.

Transitiefonds

Op 14 december 2018 is het [Transitiefonds Veehouderijen](#) van start gegaan. Het fonds wordt door het [Nationaal Groenfonds](#) beheerd. Het fonds is met behulp van Rabobank, ING en ABN-AMRO opgezet. Veehouders die investeren om daarmee te voldoen aan onze provinciale regels kunnen, via de bank, gebruikmaken van het fonds. Tot nu toe zijn er nog geen aanvragen bekend. Voor veel bedrijven is niet de solvabiliteit maar de rentabiliteit het struikelblok om bij de banken in aanmerking te komen voor een nieuwe lening. Dit probleem lost het transitiefonds niet op.

Van werk naar werk

Samen met de ZLTO is onder de titel "Nieuw toekomstperspectief voor stoppende agrarische ondernemers" in 2018 een [programma](#) op maat ontwikkeld. Een programma waar stoppende veehouders inclusief agrarisch personeel begeleid worden op weg naar een nieuw arbeidsmarktperspectief. In totaal hebben 15 deelnemers zich inmiddels aangemeld. In januari 2019 is een eerste groep van 8 deelnemers aan het programma gestart. Het betreffen 5 mannen en 3 vrouwen; waarvan 1 echtpaar. De deelnemers zijn enthousiast over de training. De 8 deelnemers zijn inmiddels actief met het solliciteren naar een nieuwe baan. Naast de provincie draagt ook de ZLTO financieel haar steentje bij aan deze maatregel, waardoor er 50 veehouders actief begeleid kunnen worden naar nieuw arbeidsmarktperspectief.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Warme sanering varkenshouderij

Het Rijk heeft 120 miljoen euro beschikbaar gesteld om op korte termijn de geuroverlast van varkensbedrijven te verminderen. Dit door aan varkenshouders subsidie te verstrekken voor het definitief en onherroepelijk beëindigen van hun productie. De subsidieregeling richt zich op varkensbedrijven in de [concentratiegebieden](#) Zuid en Oost van de Meststoffenwet. De voorlopige voorwaarden treft u aan in de [brief](#) van de Minister aan de Tweede Kamer van januari 2019.

Dierenwelzijn

De [subsidieregeling](#) 'Transitie veehouderijen - Investeren in dierenwelzijn' is op 17 december 2018 opengesteld tot en met 31 december 2019. Op 15 januari 2019 is de regeling aangepast omdat bleek dat deze niet effectief was voor leghennenhouders. Deze aanpassingen treden -als de Europese commissie hier mee instemt- per 1 maart 2019 met terugwerkende kracht in werking. Deze regeling is bedoeld voor veehouders in Midden en Oost Brabant die hun stallen vergroten om zo te voldoen aan de eisen van dierenwelzijnskeurmerken als Beter Leven. Met deze subsidie geven wij een tegemoetkoming in de extra kosten die zij hebben als gevolg van de in 2017 ingevoerde plicht tot staldieren. Omdat de regeling nog maar recent is opengesteld zijn er nog geen aanvragen binnengekomen.

Natuurinclusieve landbouw

Via een [Statenmededeling](#) bent u op 23 oktober 2018 geïnformeerd over de aanpak. Ondertussen zijn er 5 ondernemerscoaches aangesteld. Deze coaches verkennen de motivatie voor doorontwikkeling en ondersteunen de veehouders met het opstellen van een omschakelplan op hoofdlijnen. De veehouder kan voor het opstellen van een businessplan naar natuurinclusief een [subsidie](#) aanvragen. Hiervan is nog geen gebruik gemaakt. Op dit moment zijn de coaches met ruim 20 veehouders in gesprek die interesse hebben in het omschakelen naar natuurinclusieve landbouw.

Voucher voor omschakelen en stoppen

[VABIMPULS](#) helpt veehouders bij het maken van een keuze over hun vrijgekomen of vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's). Samen met een deskundige van VABIMPULS verkent de veehouder de mogelijkheden om zijn stallen, schuren of locatie een tweede leven te geven. Ook sloop kan daarbij een overweging zijn. Inmiddels zijn er 152 deelnemers aan de regeling vrijgekomen agrarische bedrijfslocaties en 101 deelnemers aan de regeling vrijkomende agrarische bedrijfslocaties. De ondersteuning voor deze laatste categorie wordt bekostigd uit de middelen ondersteunende maatregelen. De huidige regeling loopt tot en met 1 april 2019. Omdat de reacties van de deelnemers overwegend positief zijn en er veel vraag blijft naar een voucher is een verlenging van de regeling voor 2019 in voorbereiding.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Asbest- en slooppoleinen

[Asbestschakel](#) heeft de opdracht gekregen om samen met de gemeenten Gemert-Bakel, Bergeijk, Bladel, Bernheze, Landerd en Zundert voor veehouders asbest- en slooppoleinen te organiseren. Middels deze poleinen informeren, stimuleren en ontzorgen gemeenten, staleigenaren, bij de sloop en asbestsanering van leegstaande en leegkomende stallen. In maart 2019 zijn de draaiboeken klaar en kan er gestart worden met de uitvoering. Na de 6 pilots kan de aanpak Brabant breed worden uitgerold.

Stal eraf zon erop

Binnen de ondersteunende maatregel 'Stal eraf, Zon erop' kan aan een stoppende veehouder een concreet aanbod gedaan worden voor het plaatsen van zonnepanelen op het vrijkomende bouwblok. Tot nu toe hebben 18 ondernemers interesse getoond in de maatregel [Stal eraf zon erop](#). Er is nog geen zicht op realisatie op één van de 18 vrijkomende bouwblokken. De meeste veehouders haken af vanwege de relatief lage opbrengsten (\pm € 4.000,- per hectare) en relatief hoge kosten voor leges en bijkomende procedures (\pm € 20.000,-) en bijkomende onzekerheden over de energieprijzen in de toekomst (\geq 15 jaar).

2. Met behulp van het Adviesteam Transitie Veehouderij (ATV) wordt er maatwerk geleverd.

Vanaf maart 2018 worden in het ATV concrete casussen besproken met betrekking tot initiatieven van ondernemers en gemeenten die voortkomen uit de transitie naar een zorgvuldige landbouw, maar die dreigen vast te lopen op provinciale regels. Dit met als doel, met de casus als basis, oplossingen te creëren. Over 20 casussen is advies uitgebracht. Daarvan zijn er 8 besproken in het ATV; de andere 12 zijn op een andere manier voorzien van advies. Dit, omdat de gemeente nog een eigen standpunt moet bepalen, of omdat blijkt dat de strijdigheid met provinciale regels kan worden opgeheven door kleine aanpassingen in de casus zelf.

3. Steeds meer gemeenten richten een ondersteuningsnetwerk in

Alle gemeenten zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk geïnformeerd over de nut en noodzaak van een [ondersteuningsnetwerk](#). Met 31 gemeenten heeft de provincie, op hun verzoek, contact om te adviseren en te helpen bij de opzet daarvan. 20 gemeenten zijn actief aan de slag om een ondersteuningsnetwerk te bouwen, waarvan er 12 operationeel zijn. Dit betekent één aanspreekpunt/loket voor ondernemers en het inregelen van een interne backoffice om veehouders, die uitvoering geven aan de transitie snel te kunnen helpen. Enkele gemeenten nemen initiatief om veehouders actief te benaderen voor een zogenaamd keukentafelgesprek. Er wordt binnen de ondersteuningsnetwerken steeds vaker samengewerkt met de ZLTO, banken, VABIMPULS en agrarische adviesbureaus.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

4. Via de Taskforce innovatie stallen worden nieuwe innovaties gestimuleerd en gefaciliteerd.

De organisaties VNO-NCW, ZLTO, FME en de Provincie zorgen samen voor het versneld beschikbaar krijgen van oplossingen voor bestaande stallen. Via [participatieve sessies](#) heeft de Taskforce een goed beeld van knelpunten, kansen en initiatieven gekregen. Deze zijn vertaald in een [infographic](#). De kansrijke initiatieven worden actief ondersteund. Voor melkvee en pluimvee zijn nu meerdere stalsystemen die voldoen aan het provinciale beleid opgenomen in de Regeling Ammoniak en Veehouderij (Rav). De verwachting is dat eind 2019 ook meer passende systemen, met een voorlopige emissiefactor, beschikbaar komen voor varkens, vleeskalveren en geiten. Per diercategorie wordt er een webpagina gebouwd met daarin productinformatie over de stalsystemen die toegepast kunnen worden of in ontwikkeling zijn. Voor de diercategorie [melkvee](#) is deze pagina reeds gereed.

5. Een adviescommissie gaat het pakket aan ondersteunende maatregelen binnenkort tegen het licht houden.

Bij het vaststellen van het uitvoeringsprogramma 'ondersteunende maatregelen, transitie veehouderij' is toegezegd dat er een [externe adviescommissie](#) wordt ingesteld. Deze commissie, ingesteld op 5 februari 2019, adviseert het college van GS in de zomer van 2019 over de voortgang en de maatschappelijke effecten van de ondersteunende maatregelen en stelt indien nodig wijzigingen voor. BrabantAdvies vervult de rol van secretaris voor deze commissie.

6. Speciale aandacht voor strooiselstallen

Uit nader onderzoek in 2018 is gebleken dat er geen aanleiding is te veronderstellen dat strooiselstallen (potstallen) voldoen aan de emissie-reducerende eisen zoals opgenomen in de Verordening natuurbescherming. Oprichting van nieuwe strooiselstallen is daarom niet toegestaan en bestaande stallen die 15 of 20 jaar geleden vergund zijn moeten worden aangepast. Voor een aantal diercategorieën wordt een verplichting van stro in de stallen vereist door dierenwelzijnsconcepten (b.v. BeterLeven). Omdat deze huisvestingssystemen voornamelijk niet voldoen aan de Verordening natuurbescherming is produceren volgens deze concepten in Brabant na 2022 moeilijk. We zijn met de Dierenbescherming en Stichting Natuur en Milieu op zoek naar een evenwichtig pakket van maatregelen om zowel dierenwelzijn te verbeteren en de impact van strooiselstallen op volksgezondheid, natuur en milieu te verminderen. De komende periode worden er ontwerpessies georganiseerd om te komen tot een diervriendelijk huisvestingssysteem met een zo laag mogelijke milieubelasting.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Consequenties

In 2019 kunnen veehouders gebruik maken van alle voorgenomen ondersteunende maatregelen. Dit met als doel de transitie binnen de veehouderij te versnellen. De kritieke prestatie indicatoren voor 2019 zijn;

- 8 innovatieve stalsystemen zijn ontwikkeld en toepasbaar: De verwachting is dat van de 40 lopende innovaties, door het toekennen van een (voorlopige) emissiefactor, dit jaar 8 nieuwe systemen door veehouders toegepast kunnen worden.
- 150 veehouders maken gebruik van de ondersteunende maatregelen: Door de deelname van meer dan 100 veehouders aan de regeling VABIMPUS, meer dan 40 aan de regeling firstmovers en 15 aan het programma van werk naar werk is dit aantal in het 1^e kwartaal van 2019 al gehaald.
- ondersteuning bieden aan 20 gemeenten: Doordat steeds meer gemeenten zich melden bieden we nu al aan 20 gemeenten ondersteuning bij het opzetten van een lokaal ondersteuningsnetwerk.

Europese en internationale zaken

Alle maatregelen/instrumenten worden getoetst of deze qua staatsteun voldoen aan de Europese wet- en regelgeving.

Communicatie

- Voor alle ondersteunende maatregelen is op brabant.nl een eigen webpagina aangemaakt. Zie ook [provinciale webpagina](#)
- Via de WhatsApp [update service](#) kan iedereen op de hoogte blijven van alle ondersteunende maatregelen. De updateservice kent meer dan 800 volgers.

Vervolg

De portefeuillehouder zal, na het advies van de externe adviescommissie ondersteunende maatregelen, in de zomer van 2019, een verzoek doen aan de procedurevergadering de Staten voor de 4^e maal te informeren over de voortgang van de ondersteunende maatregelen en de eventuele voorgestelde wijzigingen.

19 februari 2019

Documentnummer

GS: 4479975

PS: 4483631

Bijlage

Geen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer A.F. Meulepas, (073) 681 27 87,
ameulepas@brabant.nl, programmamanager Agrofood.

Opdrachtnemer: de heer J.A.M. van de Ven, (073) 680 87 36,
javdven@brabant.nl, procesmanager ondersteunende maatregelen.